

Конгрес
Українських
Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 6 грудня 2012 року № 49 (472)

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА. ВІЗІЯ ЖИТТЯ

Він шукав субстанцію світу, намагався збагнути природу речей через паралелі між Словом (Божим) і Буттям (земним). Не потребував ні примарної слави, ні комфорту чи розкоші. І став найвідомішим українцем серед інтелектуалів світу, які не уявляють собі історії філософської думки без Григорія Сковороди. Третього грудня 1722 року, в селі Чорнухи на Полтавщині, він прийшов на світ, з яким розпрощався, самотужки викопавши собі могилу, дев'ятого листопада 1774 року на Харківщині в селі Пан-Іванівка (нині – Сковородинівка).

Літо 2001 року. Київ. Маріїнський палац. Папа Римський Іван-Павло II цитує Григорія Сковороду:

Все мина, лиш любов зостається по всьому,
Все мина, та не Бог, не любов.

Далі Понтифік сказав: "Тільки людина, глибоко просякнута християнським духом, могла мати таке натхнення. У його словах знаходимо відгомін Першого послання святого апостола Івана: "Бог є любов", і хто перебуває в любові, той перебуває в Бозі, а Бог перебуває в ньому". Така прекрасна сковородинівська візія життя. Любов для філософа – істинна субстанція світу.

"Усі люди різні", – вважав Сковорода. Тож треба сприймати світ таким, яким він є, з усім його розмаїттям, з усіма його суперечностями, трагізмом, величчю та красою, не соромитись бути тим, ким ти є, стримувати свої пристрасті "вуздечкою розуму, немов диких коней". "Радієш, що ти багатий? – писав Григорій Савич. – Ти хворий. Радієш, що ти благородний? Ти не здоровий. Боїшся смерті? Поганої слави через добрі вчинки? Ти не зовсім здоровий душею..." Сковорода вчив слухати буття в собі і в собі ж плекати добру парость – помислів і дій – як садівник плекає сад.

Непроминальна сила його мудрості – чи не найкращі ліки для нас у час духовної руїни. Може, пізнаючи Григорія Сковороду, поступово очищатимемо душу від скверни, від намулів іржавих? А може, знання про його візію життя нас об'єднають? "Найцікавіша постать історії українського духу" – це про Сковороду. Слова ці належать українському подвижнику і мислителю Дмитрові Чижевському. А саме високий дух – найліпші ліки від бездуховності.

Читайте 6–7-му стор.

 ПОЗИЦІЯ

Новий парламент має вимагати від Росії повернення боргу

Повернення української частини активів СРСР мусить стати одним із пріоритетних завдань новообраної Верховної Ради. Про це заявив Голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь.

За його словами, сьогодні половину парламенту становлять сили, які на виборах декларували жорсткий захист українських інтересів, тому сьогодні потрібно на державному рівні поставити питання повернення боргу Україні Російською Федерацією як спадкоємицею СРСР.

"На момент розпаду Радянського Союзу мінімальна частка України в загальному обсязі активів колишнього СРСР становила 5 млрд. перевідних рублів (7,8 млрд.), 42,1 тонн золота і нерухоме майно за кордоном, лише балансова вартість якого дорівнювала 0,6 млрд. перевідних рублів, – зазначив Степан Брацюнь. – Ці гроші мають повернутися в Україну".

Окрім того, за словами очільника Конгресу, сьогодні треба активізувати зовнішньополітичний вектор щодо заборгованості перед вкладниками Ощадбанку СРСР. "На сьогодні Ощадбанк СРСР винен українцям 124 млрд. індексованих гривень. І політика уряду стосовно повернення цих грошей із державного бюджету є антидержавною. Ці гроші потрібно через міжнародні суди повертати із кремлівських рахунків.

Зараз парламент Литви обговорює суму боргу Росії перед своєю країною у розмірі 834 млрд. доларів США. Це матеріальна і моральна компенсація за часи окупації. І я переконаний, якщо в український парламент пройшли справжні, а не декларативні патріоти, вони мають насамперед поставити на порядок денний парламенту саме ці питання", – наголошує Степан Брацюнь.

Прес-служба КУНу

 МИ – ПЕРЕМОЖЦІ

УКРАЇНКИ – НАЙКРАЩІ!

Ці слова хочеться повторювати безупинно, відколи дві наші співвітчизниці одночасно ощасливили Україну та прославили її своїми перемогами. Адже сьогодні добрі новини не часто радують нас. А тут – ще й такі вражаючі. 27-річна харків'янка Ганна Ушеніна стала п'ятнадцятою чемпіонкою світу із шахів серед жінок. А десятилітня одеситка Настя Петрик принесла Україні перемогу в дитячому Євробаченні-2012. Обидві переможні події сталися минулої суботи.

У фіналі світової першості, що завершилася у суботу в Ханти-Мансійську (РФ), українка Ганна Ушеніна на тай-брейку із загальним рахунком 3,5:2,5 здобула перемогу над Антоанетою Стефановою з Болгарії.

Ушеніна стала першою українською чемпіонкою світу з шахів серед жінок за часів Незалежності. Із загального призового фонду чемпіонату світу (450 тисяч доларів США) переможниця отримає 60 тисяч доларів.

"Було надзвичайно складно, – розповідає Ганна. – Це були тривалі змагання із сильними учасницями. Перед турніром я не думала, що стану чемпіонкою. Я просто хотіла грати кожен матч якомога краще. Найважче було у фіналі з екс-чемпіонкою світу Стефановою. Це були нервові партії. Ми втомилися. Але все завершилося успішно для мене".

Друзі, які добре знають Ганну, стверджують, що її перемога – це справжній подвиг, який вона звершила завдяки своєму бійцівському характеру. Адже в Ханти-Мансійськ вона прибула одна. Навіть наставник чемпіонки не мав можливості її супроводжувати. Бо, як часто це буває лише в Україні, спортсменам доводиться оплачувати участь у турнірах із власної кишені. Отож Ганна Ушеніна перемогла і без фінансової, і без моральної підтримки. Цілком заслужено її зустрічали в Харкові як справжню героїню. Честь їй і хвала!

Ще одна українка, Настя Петрик, викликала справжній фурор в Амстердамі, де вона здобула перемогу в дитячому Євробаченні. Її переможний результат – 138 балів. Саме так дванадцять країн-учасниць оцінили в її виконанні пісню "Небо". Маленька українська знаменитість Настя Петрик, повернувшись в Україну, на прес-конференції поводилася, як доросла леді, й розповіла про свої амбітні плани як переможниці дитячого пісенного Євробачення-2012. Конкурс, за традицією, наступного року має відбутися в Україні – на Батьківщині переможниці.

Друге місце на конкурсі посіла Грузія, третє – Вірменія.

Нагадаємо, що в 2008 році на дитячому "Євробаченні" Україну представляла Вікторія Петрик – сестра Насті. Вона зайняла друге місце, показавши на той момент найкращий результат України за всю історію участі країни.

Сподіваємося, що і в Насті, і в її сестри Вікторії – велике майбутнє.

За матеріалами ЗМІ

ДУМКИ З ПРИВОДУ

ЧИ ЗАХОВАЄТЬСЯ ДВОГОЛОВИЙ ОРЕЛ ЗА ТРИЗУБОМ?

Ідею такого абсурдного симбіозу запропонували в Москві. У Раді Федерації під час парламентських слухань "Про законодавчі аспекти вдосконалення роботи із співвітчизниками, які проживають за кордоном" директор Інституту СНД Костянтин Затулін обтрусив з нафталіну вічне бажання "ощасливити" громадян України причетністю до "вищої раси". Для цього, заявив він, Росія має надавати російське громадянство за спрощеною процедурою своїм співвітчизникам в Україні, не вимагаючи від них відмови від українського громадянства. У принципі, нічого особливого: звичне шовіністичне хамство і зневага до держави, де подвійне громадянство поза межами закону. Можна було б і не реагувати, якби справа впиралася в особу лише самого українофоба Затуліна. Але це ще один доказ провокативної політики найближчого, за словами нашої влади, партнера: на найвищому рівні там не соромляться претендувати на посилену роль "агітатора, пропагандиста і організатора" "п'ятої колони" в незалежних державах. Ці загарбницькі плани – промовиста відповідь на запитання "хотят лі русскіє войни?"…

"Для мене важливо не те, щоб вони обов'язково переїхали до Росії, – розтлумачив свою ініціативу Затулін. – Для мене важливо, щоб вони були громадянами Росії, перебуваючи і живучи в Україні, Казахстані, Білорусі тощо". Ідея зрозуміла без подальших уточнень. Кремлю і його власні громадяни "без надобності", не тільки новоприбульці, з яких, крім мороки, жодної користі. Російська глибинка гибіє, животіє, спивається і потрохи здає позиції мешканцям Піднебесної. А закордонні співвітчизники – політичний скарб: по-перше, як фактор впливу "русского міра" на політичну ситуацію в сусідніх країнах, по-друге, їх не треба облаштовувати в зоні Нечорнозем'я, виділяючи кошти з бюджету. Живуть собі у комфорті і слава Богові. Хай на Росію працюють здалеку.

За підрахунками московських "українознавців", від третини до половини населення України хотіли б одержати російське громадянство. Цифра, звичайно, солідна і гріє імперське серце. Тільки така заковика: навряд чи в нашій державі знайдеться стільки дебілів та ідіотів, щоб прагнути разом із двоголовим орлом одержати повістку до лав "легендарної" російської армії, яка за віковою традицією спеціалізується на "усмиренні" бунтівних народів окраїн федеративного простору і "наведенні конституційного ладу" на кшталт ж. А оскільки "русскіє войни не хотят", то зброю зачохляти їм доведеться тільки тоді, як раки у Волзі свиснуть.

Крім "половини," російського громадянства забажають ще кілька частин українців. Принаймні щось про таке белькочуть затуліни: "Плюс цього захочуть ті люди, які розуміють, що неможливо створити єдину державу або це важко, але при цьому б хотіли разом з громадянством України мати громадянство РФ, тому що вони етнічні росіяни і пов'язують себе не лише з Україною, а й з Росією. На таке громадянство готовий претендувати, між іншим, і електорат "Свободи"…". Ну що тут сказати. Якщо в людини двоїться в голові, то це в медицині має чіткий діагноз. А шизофренія до подвійного громадянства начебто не призводить. Хоча хто його знає, які там думки у слабких звивинах роятться…

Людмила КОХАНЕЦЬ

КОМЕНТАР

РЕФЕРЕНДУМ – НІЖ У СПИНУ ДЕРЖАВНОСТІ,

або Чому фальсифікат "народовладдя" страшніший за кінець світу

Людмила КОХАНЕЦЬ

Шостого листопада Верховна Рада ухвалила Закон "Про всеукраїнський референдум", а вже 27-го Президент легалізував його своїм підписом. Реалізувавши підступну мрію Путінського кума Віктора Медведчука, депутати позбавили майбутній парламент права затверджувати результати референдумів. Опозиція попереджає, що наслідком цього закону стане ліквідація всенародних виборів глави держави: волевиявлення українців замінить рука Чечетова.

Попри ґвалти регіоналів та їхніх сателітів комуністів про повний "розквіт народовладдя", референдумний інструмент насправді є ножем у спину державності України. І це не є перебільшенням, авторським домислом чи проявом "класової боротьби" патріотично налаштованих сил проти партії влади.

"Після легалізації главою держави фальсифікату під назвою "закон про референдум", – переконаний Сергій Головатий, – наслідком може бути зникнення Української держави як незалежної. Тому що на референдум, згідно з цим законом, буде викинуте будь-яке питання… в Україні немає інститутів влади, котрі б захищали державу Україну як незалежну, забезпечували б її демократичність, дію Конституції…".

Пан Головатий звертає увагу на заяву Віктора Медведчука: "Я вважаю, що перший референдум відповідно до нового закону … повинен бути проведений саме з питання приєднання України до Митного союзу. Це допоможе нашій владі й опозиції позбавитися ілюзій про так звану безальтернативність європейського вибору". На думку колишнього вождя об'єднаних есдеків, змальована ним перспектива найбільше "хвилює людей". Однак не уточнює, яких саме людей. Якщо в це поняття нинішній лідер громадської організації з брехливою назвою "Український вибір" і за сумісництвом адепт кремлівської геополітичної стратегії упаковує своїх московських зверхників, то все правильно: вони розраховують на приєднання сусідів до "дружнього ярма народів". Якщо ж ідеться про українців, то в "союзі" вони вже були, і ця "добра воля", як пам'ятаємо, обернулася для нації катастрофою. Дубль-поєднання з Москвою у будь-якому форматі, за словами Сергія Головатого, – це "закритий шлях України в Євросоюз, це шлях до Росії. З Чечнею, Бесланом, вибухами будинків…".

На недавньому політичному токшоу, присвяченому цій "гарячій" темі, міністр чи, точніше вже в.о. міністра юстиції Олександр Лавринович зневажливо обірвав одного з опонентів: "Чому ви боїтеся референдумів? Ви що, не довіряєте власному народові?..".

Цинізм цієї фрази вражає навіть звиклих до демагогічної брутальності, на якій партія влади будує свою політику. Напевно, пан Лавринович чудово розуміє, що власний народ тут ні до чого. Недовіру викликає система, якій він прислуговує без сорому і каяття. Так само, мабуть, розуміє – адже начебто за посадою наближений до юриспруденції, – що закон про референдум має

таке саме відношення до демократії, як Янукович до поняття "гарант Конституції", "тушки" Верховної Ради – до терміну "парламентарії", а українські суди – до визначення "право".

Будь-яка людина, хоч трохи обізнана в соціології, знає: відповідь прямо залежить від формулювання питань, що виносяться на всенародне опитування. Те, що хтось про щось питає громадян, зовсім не означає, що ці самі громадяни управляють країною, як стверджує Медведчук. Навпаки, можливості управляти швидше одержує той, хто "керує" формулюванням питань, винесених на референдум. І цей "хтось" – не прості українці, а "народ" з вулиці Банкової, який безпосередньо продукуватиме рішення, що виносити на референдум, а що засунути від очей і вух нації у глибини сейфів.

Наївно вважати, що три мільйони українців (стільки підписів потрібно для ухвалення ідеї референдуму) колективно розроблятимуть текст нової Конституції чи закону. Вони мають затвердити уже кимсь написаний варіант. Ким і з якою метою, адже навряд чи три мільйони досконало розбираються у підводних рифах законодавства. Це – по-перше.

По-друге, питання, що виносяться на референдум, мають перевірити на конституційність та відповідність законам України… Президент і ЦВК (до чого тут Центрвиборчком, якщо є Конституційний суд? – взагалі правовий нонсенс, та біс із ним). Ґарне "народовладдя"! Скажімо, не три, а тридцять мільйонів українців захочуть референдум про недовіру Януковичу, а він їм "до побачення: ваше бажання суперечить Основному законові…". І де тут демократія та джерело найвищої влади? Сто відсотків гарантії, що "шкідливі" для кволого організму влади референдуми не пройдуть: мільйони причин відшукають, щоб їх закопати в чиновницькому багні.

І, по-третє, хто рахуватиме голоси і в яких виборчих комісіях? Адже органи місцевої влади за вказівками з центру формуватимуть їх за принципом "своїх людей", а ті махлюватимуть до кінця, аби забезпечити патронам потрібний для них результат. Якщо згадати останній процес волевиявлення, "прогалини в арифметиці", продемонстровані в окружкомах і навіть у ЦВК, фарси в судах різних інстанцій, то закон про референдуми страшніший для нації, ніж той "кінець світу", який пророкують "знавці" стародавнього літочислення майя. Принаймні "вселенську катастрофу" хтось планує пересидіти в бункерах, а хтось узагалі сподівається на запаси солі і мила. Від наслідків рукотворної стихії, збуреної кнопкодавами ВР, Україну не порятують навіть найсучасніші протиатомні стіни бомбосховища…

"Ми битимемо тривогу, щоб люди чітко розуміли: референдум – це два в одному флаконі, – обіцяє член опозиції В'ячеслав Кириленко. – Перше, можливість будь-якого антиукраїнського рішення (від Митного союзу до Єдиного економічного простору) і друге, можливість узаконеної "від імені народу" узурпації влади. Тобто якщо Янукович захоче залишитися пожиттєво і без виборів на посаді президента, то він це загортатиме в обгортку референдуму". Звісно, що загортатиме. Як кожний диктатор, який прикриває свою тиранію гаслами про демократію. До речі, референдуми не врятували Німеччину від нацизму, СРСР від червоного терору, Північну Корею – від культу особи…

І на закінчення. Закон про референдум, як можна було спостерігати з ложі преси парламенту, ухвалювали не більшістю "живих" депутатів, а їхньою віртуальною присутністю – картками. Як правильно підмітили в опозиції, 50 нардепів натиснули двісті з гаком кнопок. Заявляти потому про конституційність нелегітимно ухваленого закону, все одно, що вірити в "український вибір" агента впливу Кремля і Луб'янки.

Кваплівість спритних кнопкошулерів також зрозуміла. У новому парламенті – попри оптимізм чечетових – з абсолютною більшістю не складається. Туманні перспективи, одне слово, в машини для голосування. А ризикнути з такою "демократією" в новому скликанні – це шампанського навіть під час імпічменту з горя не випити.

ЗАБУТТЮ НЕ ПІДЛЯГАЄ

НЕ ДЛЯ КАТА – НАША ХАТА

Тема трагічної сторінки історії України – голодомори на її території – обширна, майже невичерпна. Можливо, тому, що сама трагедія дуже об'ємна і потребує невпинного дослідження. Мій земляк член Національної спілки письменників України Володимир Вакуленко доповнив літопис 1932–1933 рр. своїм дослідженням, першим у районі видрукованим у книзі нарисів автора. Вийшла вона під назвою "Не для ката – наша хата" у Харківському видавництві. Вражають читача масштаби знецінення людського життя, спогади очевидців жахіття того часу, коли в нашій хаті господарював кат.

Письменник торкається і глобальних процесів сьогодення. А ще націлює увагу читача на небезпеки, якщо нація збайдужіє до історії, перестане нести відповідальність за вибір влади, усунеться від думки про те, хто є господар у своїй державі, і робити вчасно висновки.

Наталія БОСЕНКО,
с.Лебедівка, Сахновщинський район, Харківська область

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Ярмолінський Олег	(067) 702-63-37
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Одеса	Ролінський Володимир	(095) 678-76-73
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

ПОЛІТИЧНА ПАНОРАМА

МОВНІ ПРАВА В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Тарас МАРУСИК

Під такою назвою в Києві відбулася міжнародна наукова конференція, організована академічним Інститутом мовознавства ім. О.О.Потебні та Українським бюро лінгвістичних експертиз. Очолюваний доктором філологічних наук Богданом Ажнюком відділ мов України Інституту мовознавства зумів запросити до виступів відомих українських учених та юристів, зокрема, суддів Конституційного Суду України Віктора Шишкіна і Петра Стецюка, доктора юридичних наук, професора Національного університету "Києво-Могилянська академія" Володимира Василенка, його колегу з "Могилянки" Ларису Масенко, Ярослава Радевича-Винницького з Дрогобича, київських науковців Віталія Радчука й Оксану Данилевську. До Києва приїхали також науковці з Німеччини, Італії, Польщі Юліане Бестерс-Дільгер (Фрайбург), Сальваторе Дель Гаудіо (Неаполь), Артур Брацький (Гданськ).

У своєму виступі В.Василенко підкреслив, що теперішня мовна ситуація може бути адекватно оцінена лише тоді, коли розглядати її в історичному й геополітичному контексті. Це результат, з одного боку, непослідовної мовної політики української влади, а з другого – намагання Росії нав'язати Україні власну мовну політику. На жаль, підкреслив В.Василенко, ні президент Кучма, ні президент Ющенко не вжили необхідних заходів для реалізації статті 10 Конституції України в тій частині, де записано, що держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України. А нинішня влада, очолювана Януковичем, та взагалі виконує замовлення сусідньої держави зі знищення української мови. Таким чином, шляхом цілеспрямованих і системних дій з використання своєї "п'ятої колони" Росії вдалося нав'язати нашій державі ратифікацію Європейської хартії регіональних або міноритарних мов, яка стала правовим підґрунтям для ревізії мовної політики України. На догоду Москві Партія регіонів перейшла, фактично, на позицію, що основою для здійснення мовної політики в Україні є не її Конституція, а згадана Хартія. Для закріплення цього підходу в шахрайський спосіб був "протягнутий" законопроект Ківалова–Колесніченка "Про засади державної мовної політики", який, хоча й підписаний Януковичем, з погляду права не є ухваленим. Цей акт базується на спотвореному тлумаченні Хартії і використовується для того, щоб, надаючи російській мові квазіофіційного характеру, запроваджувати її замість української. Це дуже небезпечна річ для самого буття незалежної Української держави, зазначив у своїй доповіді "Геополітичний та національний вимір мовної ситуації в Україні" В.Василенко, оскільки йдеться про цілеспрямовані спроби знищення українськї мови як ознаки української нації, яка є системотвірним чинником української державності.

Професор Володимир ВАСИЛЕНКО

Дуже цікавим був виступ В.Шишкіна "Мова як складова державотворення". Він розглядає статус державної мови двоєдино: як індивідуальне природне право і як спільне природне право етносу, завдяки чому державна мова набуває статусу одного з елементів конституційного правопорядку. Право на державність української мови, а також на її статус єдиної мови міжнаціонального спілкування – це природне право українського етносу. Рішення Конституційного Суду України 1999 року в справі про застосування української мови є стратегічним. Крім того, В.Шишкін нагадав, що Закон "Про основи національної безпеки" визначив одним із пріоритетів національних інтересів України забезпечення розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України.

На жаль, інше рішення КСУ – щодо конституційності частин четвертої і п'ятої статті 12 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" (2011 рік), яким допускається використання в судах, поряд з державною, регіональних мов або мов меншин, відійшло не лише від попереднього мовного рішення, але й внесло плутанину в українське законодавство. По-перше, термін "регіональні мови" незрозумілий для правозастосування, оскільки відповідно до статті 2 Закону "Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин" положення Європейської хартії регіональних мов або мов меншин застосовується лише до мов національних меншин в Україні. По-друге, ратифіковані Україною положення Хартії не передбачали ведення судового процесу мовами національних меншин, тому що Україна не взяла зобов'язань щодо частини III (статті 8-14) Хартії, зокрема стосовно статті 9 "Судова влада". Українська держава погодилася лише надавати право на виступ у суді іншою мовою з допомогою перекладача, заявлення клопотання, надання суду доказів і відповідних документів мовою оригіналу, одержання судового рішення в перекладі на мову, яку сторона процесу розуміє.

В.Шишкін вважає, що українці поводяться досить пасивно щодо свого природного права на мову і досі не виробили механізмів спільного захисту своєї мови. Відповідаючи на моє запитання про те, що рішення КСУ, які, як відомо, оскарженню не підлягають, але нерідко не виконуються, він зазначив, що сьогодні не існує жодної законодавчої норми, яка б зобов'язувала будь-кого це робити. Тож виконання конституційних рішень лежить радше в моральній площині.

Цікавими також були доповіді Ю.Бестерс-Дільгер "Ефективність Європейської хартії регіональних або міноритарних мов як знаряддя захисту мовних прав у слов'янських країнах", П.Стецюка "Захист мовних прав громадян Конституційним Судом України", Б.Ажнюка "Мовні права як категорія соціолінгвістики", Володимира Пономаренка "Загальна декларація мовних прав" і прав мовних меншин", Л.Масенко "Українська мова в освіті: правові аспекти" та інших учасників міжнародної наукової конференції "Мовні права в сучасному світі". Усі виступи, обіцяє Б.Ажнюк, будуть видані окремою книжкою. А на цій конференції він презентував збірник наукових праць із попередньої конференції "Екологія мови і мовна політика в сучасному суспільстві".

АКЦЕНТИ

УКРАЇНСЬКИЙ ФУТУРОШОК

Сучасні реалії в Україні такі мінливі і невизначені, що політологи віддають перевагу постійному "переживуванню" реальних подій перед розробкою можливих сценаріїв розвитку ситуації. Але ж знання про майбутнє безцінне, бо допомагає людині і державі підготуватися до грядущих бід і потрясінь. Крім того, можна погодитися зі словами видатного мислителя Карла Ясперса, який писав, що "прогноз ніколи не буває нейтральним. Вірний він чи невірний, прогнозуючий аналіз неминуче спонукає до дії. Те, що людина вважає можливим, визначає її внутрішнє ставлення та її поведінку".

Спробуймо і ми на основі фактів, принципів і закономірностей передбачити майбутнє нашої держави, а отже і нас з вами. Перш за все звернімо увагу на факти, але не лише на них. Бо ж ще один геніальний філософ Гельвецій дуже слушно зауважив: знання деяких принципів легко компенсує незнання деяких фактів. Іншими словами, як воно має бути, так воно і є насправді, як би люди не намагалися це зображати у вигідному для них світлі, фальсифікуючи реальні події. Можна фальсифікувати українські вибори, але не можна відмінити хід української історії. Фальсифікації виборів є суб'єктивним явищем, а хід історії явище об'єктивне, а отже і незалежне від волі людей.

Тож якими закономірностями буде визначатися розвиток української "історії з географією" на найближчий період? Думаю, що не зроблю великого відкриття, якщо заявлю, що світова, європейська й українська цивілізаційна криза буде поглиблюватися. Стара система світоустрою, яка склалася після Другої світової війни, вже відпрацювала свій ресурс і через гостру кризу має бути замінена на нову. Фарисейство, лукавство, політкоректність ведуть світ до загибелі.

Одні народи можна вбивати, здійснювати геноцид проти інших, обкрадати їх фінансово і ресурсно, виганяти з рідної землі, а інших – зась. Будь-яка їх протидія імперіалізму сильних світу цього розглядається як тероризм і порушення наявних правил. Реально у нинішньому світі діє неписаний закон – хто сильний, той і має рацію. Його повсюдне впровадження у життя веде світ до загибелі. Одні країни можуть володіти ядерною зброєю, інші – ні. Усе це і багато іншого на наших очах розвалює США і Росію. Дійсно, якщо російські штурмовики бомбардують мирні села на Північному Кавказі, а світ мовчить, то куди вже йти далі. Виходить так, що підрив станції метро в Москві – це акт тероризму, а знищення 100 тисяч чеченців на їхній же рідній землі – це боротьба з тероризмом. А ми шукаємо причини якоїсь там фінансової кризи у світі. Це криза не фінансова, вона однозначно цивілізаційна.

Фундаментальні у відносинах між країнами принципи, вироблені у другій половині XX ст., виявилися надзвичайно суперечливими. Подвійні стандарти у реалізації цих принципів на практиці буквально руйнують усталену систему міжнародних відносин. Слабкі країни і нації відповідають на сваволю сильних терористичною війною. Фактично тероризм у XXI ст. стає "силою слабких".

У XXI ст. очевидну перевагу у соціально-економічному розвитку мають не великі за площею і кількістю населення країни, а малі та середні. Неймовірна диверсифікація суспільства призводить до того, що великою державою об'єктивно набагато важче ефективно управляти, ніж малою. За показниками ВНП на душу населення, уже нині малі й навіть карликові держави значно випереджають великі. Тому одним з фундаментальних принципів XXI ст. у галузі суспільствознавства є гасло: "Управлятися локально – діяти глобально".

Майбутнє України на найближчий час будуть визначати і зовнішні, і внутрішні чинники. До перших можна зачислити загострення світової цивілізаційної кризи і закономірність неминучого розпаду імперій. Кризові явища у світовій і європейській економіці дедалі сильніше тиснутимуть на Україну. Якщо раніше невміння налагодити внутрішнє життя країни влада компенсувала за рахунок міграційного відпливу найдіяльнішої частини населення за кордон і таким чином знижувала градус внутрішньої соціально-економічної напруги, то в майбутньому такої можливості вже не буде. Більш того, багато хто з тих, хто свого часу виїхав з України, будуть вимушені до неї повернутися. Особливо небезпечні для влади будуть люди, які повертатимуться з Росії. Нинішнє голосування зарубіжних українців на цих парламентських виборах це дуже яскраво підтвердило. Навіть, як засвідчує соціологія, більше половини етнічних росіян, які колись виїхали на історичну батьківщину, хотіли б повернутися до України. При цьому з них в Росії витворилася така собі для багатьох дивна і незрозуміла антиросійська і суперрадикально проукраїнська сила. Їхня фактично українська ментальність виявилася несумісною з російською. Особливо страждають їхні діти, які виросли в українському середовищі.

Наступною зовнішньою силою, яка впливатиме на українське суспільство, буде розпад США і Росії. Уже не раз я писав про це. Не хотілося повторюватися, але події останнього часу вказують на те, що цей розпад може бути швидшим і навальнішим, ніж я вважав декілька років тому. Цей розпад хоч і несе для України певні загрози, та відкриває перед нею великі можливості. Згадаймо хоча б те, що китайський ієрогліф, яким позначається криза, складається з двох частин. Одна з них означає загрозу, інша можливості, що відкриваються.

Загроза полягає в тому, що Росія безпосередньо межує з Україною, а якщо поряд з вашим домом валиться багатоповерхова споруда, її уламки можуть травмувати й вас. З другого боку, розпад США (уже понад 20 штатів заявили про бажання вийти зі складу США, а "Армія визволення Техасу" багато років веде збройну боротьбу за це), а також Росії, Китаю, Індії висуне Україну в потенційні лідери світової спільноти. До цього треба бути готовим і морально, і матеріально. Процес розпаду цих країн буде відбуватися дуже швидко за історичними мірками.

Внутрішні загрози криються в тому, що Україна донині не позбулася віджилих пострадянських людей та ідей. У керівництві держави протягом уже понад 20 років домінують люди вчорашнього і позавчорашнього дня. Це все колишні партійні і партійно-господарські функціонери, ментальність яких, як засвідчують останні парламентські вибори, просто фізично не здатна трансформуватися в напрямі сучасного сприйняття дійсності. Таким чином в Україні на об'єктивну зовнішню і внутрішню кризу накладається ще й менталітетна криза управління всіма сферами управління державою. За теорією це дуже небезпечна річ. Чим довше буде тривати така менталітетна консервація, тим швидші і радикальніші зміни в суспільстві чекатимуть нас у найближчі роки.

Закони розвитку суспільства не дано відмінити нікому. Україна не може розвиватися за своїми власними законами, як би комусь цього не хотілося б. Віджилий "Карфаген" має бути обов'язково зруйнований…

Петро МАСЛЯК

 АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕАТР: ШТУЧНА КРИЗА

Якщо уважно проаналізувати репертуар українських театрів, включно зі столичними, можна зробити висновок, що сучасна українська драматургія перебуває у стані глибокої кризи. Так само схильні вважати й окремі вітчизняні критики, бо кількість виданих за час Незалежності п'єс у сотні разів менша, ніж це було в попередні історичні періоди, до того ж українські режисери охочіше беруться за інсценізацію зарубіжних авторів.

Отже, чи є в Україні сучасна драматургія? Спробуємо дати відповідь на це запитання, посилаючись на досвід одного з провідних українських театрів – Національного академічного українського драматичного театру ім.Марії Заньковецької у Львові. Річ у тім, що саме цей театр традиційно представляє на суд глядача твори сучасних українських драматургів. Останньою постановкою, яка по-справжньому схвилювала глядач, стала вистава за п'єсою Ореста Огородника "Останній гречкосій". Оскільки Орест Огородник – актор театру – є одночасно ще й режисером-постановником цієї вистави, а, отже, добре знає театр зсередини, ми попросили його відповісти на кілька запитань, які можуть пролити світло на проблеми українського театру.

Орест ОГОРОДНИК

– Пане Оресте, в театрі Ви, як колись казали, багатоверстатник – і актор, і режисер-постановник, і драматург. Яке амплуа Вам найбільше до душі?

– У театрі я актор. Принаймні так зазначено в моїй трудовій книжці. Щодо амплуа, то ніколи про це не задумувався, тим більше, що йдеться про речі, хоч і близькі, але насправді абсолютно різні, і всі для мене цікаві й привабливі. Мотивацією пошуку себе в тій чи іншій площині є постійне невдоволення собою, відчуття, що я недостатньо затребуваний як актор.

– Від чого це залежить?

– Головним чином від репертуару. Український театр має дуже мало вистав, співзвучних настроям, думкам, прагненням, духовним потребам глядача, не кажучи вже про такі, які були б трохи попереду. Навіть класика потребує сьогодні цілком іншого прочитання. Такого, яке дало б можливість акторськими і режисерськими засобами показати глядачеві задум автора, враховуючи передусім наскільки його думки, погляди на проблему співзвучні поглядам і думкам цього глядача, а сама проблема є близька до сучасності. Знаєте, я вірю в генетичний код нації, утім, це можна назвати і якось інакше, але стовідсотково в характері кожного українця, як, зрештою, і представника будь-якого іншого народу, є щось таке, що притаманне всім поколінням, передається з роду в рід і що, зрештою, вирізняє нас серед інших народів. Саме через оте "щось", якщо його вдається виокремити, глядач і відчуває свою кровну спорідненість з героями вистави незалежно від давності написання п'єси.

Коли особливо гостро це відчуваю, берусь за режисуру або сідаю писати п'єсу сам.

– Які ж теми з тих, що вважаєте вічними, близькі особисто Вам?

– Це тема села і тема землі.Тема батьків і дітей, тема правди і брехні…

– Я дивилася "Сто тисяч" у Вашій постановці. Мені здається, сам Карпенко-Карий був би задоволений таким трактуванням образу Калитки. До речі, звідки у Вас така любов до землі, таке глибоке розуміння психології селянина?

– Бо я сам, можна сказати, селянський син. Моє коріння глибоко вросло в галицьку землю, бо пустило й живило його не одне покоління моїх родичів-селян. Село для мене – чиста й невичерпна скарбниця народної культури, традицій, духовності. Людина на землі – це особливий стан і особливий статус. Це глибинна філософія й цілком інша психологія. Така людина має велике почуття обов'язку. Насамперед – перед землею, бо її треба засадити, доглянути. Далі – перед іншими людьми, бо треба хазяйнувати так, щоб перед сусідами на було соромно. Перед наступними поколіннями, яким потрібно передати цю землю. Я часто буваю в рідному селі мого батька – Підсадках Пустомитівського району. І мені стає страшно від того, що я там бачу, як різниться сучасне село від того, в якому я проводив в дитинстві дуже багато часу.

– Чим так лякає сучасне село?

– Бо воно деградує. Спивається. Байдужіє.

– Одне слово, перевелися в нас Калитки. Принаймні такі, як Ви його явили глядачеві разом з народним артистом України Петром Бенюком.

– Річ у тім, що Калитка у виконанні Петра Бенюка не архаїчний, а сучасний тип. Адже, незважаючи на різницю у віці, я мислю так само. Я чесно вам скажу – я б землю не продав. Але справа навіть не в землі, точніше, не тільки в землі. Село перестає бути скарбницею народної культури, духовності. Людина, як найвище творіння Боже, в свідомості селянина зберігається у первісному стані, без нашарувань цивілізації, але щиро.

– Як на мене, селянин і тепер щирий, але що він собою являє?

– Ось і я про це часто думаю. Як, зрештою, й про інші речі, наприклад, про те, як під впливом певних обставин змінюється людина і наскільки вона сама здатна впливати на ці обставини.

– Село в "Останньому гречкосії" – результат Ваших спостережень і роздумів?

– Так. І його герої навіть мають реальних прототипів. Та й не тільки герої. Правдивими є навіть історії, які з ними відбувалися. Зокрема, історія про фермера, пограбувати і вбити якого сельчан підмовив якийсь зальотний бандюк. До речі, сам він утік, а селяни-подільники сіли в тюрму. А незадовго всі, хто так чи інакше заздрив цьому чоловікові, зрозуміли, якої величезної кривди завдано не тільки цій родині, а й усьому селу. Адже фермер давав багатьом людям роботу, а значить – заробіток, дбав про благоустрій села.

– Пане Оресте, мушу сказати, що чорних барв для сучасних селян Ви не пошкодували. Майже всі вони п'яниці, а за сумісництвом ще й заробітчани, злодії, повії… Щоправда, є серед них і надзвичайно працьовиті люди – жінки, які, мов бджілки, крутяться зранку до ночі, щоб прогодувати дітей і чоловіка-пияка; господарі, які плекають землю, але їх дуже мало. Цікаво, що всіх їх об'єднують безнадія й безвихідь. Адже всі ці пияки колись були порядними людьми, добрими ґаздами й батьками родини, однак зараз у них нема мотивації для повернення до такого життя. Їхнє внутрішнє невдоволення, невлаштованість, невпевненість у завтрашньому дні – усе це породжує безнадію й депресію, а значить – служить приводом для пиятики. Господарі – ті, хто сяк-так утримуються на плаву своєю працею, – теж не мають майбутнього. А головний герой так званий "останній гречкосій" у виконанні з. а. України Януша Юхницького тому й останній, що і дружина, і діти його давно втомилися від важкої безпросвітної праці і мріють про легше й краще життя в місті. Він не має кому передати ні своєї землі, ні великої любові до неї. Чи не занадто сумну картину Ви намалювали?

– Зате правдиву! І поки не пізно, хочу нагадати людям, що село – це не географія, не населений пункт, де вони проживають. Село – це колиска, мама, пісня. Це коляда й великодня гаївка. Це кутя з вирощеної на своїй землі пшениці, це паска – як сонце, а не куплена в магазині. Це солов'їні ночі й росяні світанки. Одне слово, усе те, чого не можна купити за жодні гроші. Я хочу нагадати їм те, що вони знають, пам'ятають, що заховали глибоко на дні свого серця й намагаються не ворушити, бо – болить. Дуже болить. Це мій крик душі, і я хочу, щоб його почули люди, щоб задумалися, що вони роблять.

– Ви кажете, що не продали б землю. Чому?

– Ми всі, українці, – діти землі, хлібороби і хлібодари. Забрати в нас землю – те саме, що забрати мову, історію, культуру.

– Але ж усе вже забрано.

– Ніхто нічого не зможе в нас забрати, якщо ми самі не хочемо віддати.

– Ваша вистава так і закінчується: бунтом героя. І знову – безперспективним. Цей бунт нічого не змінив.

– Неправда. Мій герой своїми вчинками змусив своїх односельців замислитись над сенсом свого життя. Він змусив їх думати. І це вже багато.

– У фінальній сцені вистави Ваш герой береться за вила – традиційний символ народного бунту. Ця "зброя" виразно сприймається як заклик. Це вийшло у Вас свідомо?

– Так. Однак його не треба сприймати однозначно. На мою думку, тут задіяно дуже багато різних символів. Адже людина перш, ніж щось досконало змінити у своєму житті, мусить збунтуватися. Вона мусить повстати проти обставин, усталених поглядів, своїх рідних і близьких, зрештою, проти самої себе. Отже, бунт – своєрідна рушійна сила прогресу.

– Скільки п'єс Ви написали?

– Та є вже щось з десяток. Правда, жодної не опублікував, лише три з них поставлено в нашому театрі, і одну, "Кризу", – в Луцькому. До речі, за заньківчанські постановки я дуже вдячний художньому керівникові театру, народному артисту України Федорові Стригуну. Не думайте, що то жест такий красивий, поклін у бік керівництва. Я це кажу щиро, бо далеко не всі сучасні драматурги мають таке щастя, як бачити свою п'єсу на сцені. Він же дав мені можливість спробувати себе і в режисурі. Я маю відповідну освіту, але без практики вона нічого не вартує.

– Пане Оресте, Ви кажете, що в Україні є чимало драматургів…

– Я кажу, що в Україні є чимало людей, які пишуть п'єси. Чи вони є драматургами? Про це насамперед мав би судити глядач. А він не може судити, бо ніхто їхніх п'єс не бере в постановку.

– І все ж, судячи навіть з тієї скупої інформації, яку ми отримуємо "завдяки" дуже малій кількості публікацій і постановок, можемо з певністю сказати: із звільненням України від радянського впливу українська драматургія набирає нових обертів. Інша річ, що у наш час вона репрезентується виняткова як літературний жанр і майже не має нічого спільного з театральними постановками. Сучасний театр робить вибір на користь класичної літератури, не беручи до уваги світові тенденції розвитку театру та кіно.

Який бачите вихід із ситуації?

– Найбанальніший. Ті драматурги мають бути комусь потрібні. Сам театр має бути потрібний. Дуже дбає наша держава про розвиток української літератури, про друк і поширення української книги? Запитання риторичне. Те саме стосується й театру. Колись, понад десять років тому, в Києві збиралася колегія драматургів. Англійські драматурги давали їм майстер-класи. Невпевнений, що в нас назбиралося б десяток, хто міг би дати комусь майстер-клас на рівні. Я зацікавився: чому? Відповідь виявилася простою. В Англії є гільдія драматургів, яка не лише зобов'язує, а й сприяє тому, що хоч одна п'єса кожного з них мусить бути поставлена в театрі. Гільдія також захищає їхні права. Відповідною є й репертуарна політика театрів: 80 відсотків постановок – п'єси сучасних авторів і лише 20 відсотків – класика. У Франції існує фонд Бомарше. Він пропонує три види грантів для драматургів: на створення, переклади і постановки. Німеччина також фінансує переклади, читки і втілення своїх п'єс у всьому світі. Росія тому теж підтримує своїх драматургів. А в нас – ніякої державної програми! Українському драматургові, навіть якщо він дуже талановитий і його твори з успіхом ідуть на сцені, його творчість нічого не приносить: ні слави, ні популярності, ні грошей. Це не є нормально, коли людина своєю працею не може заробити на кусок хліба. У нас процес виглядає так: якщо п'єса в театрі сподобалася, драматургові кажуть: ми не будемо ставити ваш твір, бо в нас нема грошей. У кращому разі він дістає таку відповідь: ми будемо ставити вашу п'єсу, але – безплатно. Скажіть, як це стимулює творчість? А, для того, щоби забезпечити собі, державою і законом гарантований відсоток з прокату, потрібно стратити, либонь, стільки нервів, скільки потребує написання ще однієї п'єси… Коли хочеш, щоб твою п'єсу взяли в роботу, мусиш бути сам собі менеджером, спонсором – усім.

– Але керівництву театру ніхто не забороняє взяти до постановки роботу того чи іншого сучасного автора. Однак більшість з них чомусь віддає перевагу класиці або творам зарубіжних драматургів.

– Бо це теж – зона ризику. Класика перевірена часом. А я, наприклад, не можу конкурувати з Шекспіром… Це все одно, що поставити в один ряд когось із сучасних режисерів, а поряд Станіславського або Курбаса… Крім того, знецінненню сучасної української драматургії сприяло політичне тло, зокрема перехід від тоталітарної законсервованості до незалежності. На цьому етапі глядачі у своїй масі ще не готові сприймати новітню драматургію.

– Яке, на Вашу думку, місце в сучасному культурному, суспільному житті посідає театр?

– Таке, яке йому відведено державою. Він існує не завдяки її турботі про нього, а всупереч, бо не має належної підтримки. З другого боку, театр народжується з повітря, яким ти дихаєш, з атмосфери, яка тебе оточує. Людям завжди було і є цікаво дивитися про себе, своїх сучасників. Тому я намагаюся показати людям саме те, що відбувається з ними і зі мною саме сьогодні і зараз. А ще я мушу показати їм наслідки цього процесу, які, на відміну від глядача, мушу передбачити. І при цьому на мене не мають впливати ні політичні, ні матеріальні чинники, ні думка керівництва, ані ще щось. Я не

маю бути заангажованим. Наведу такий приклад. Я будую корабель. Закупив матеріали. Запросив майстрів. Потім набрав команду. І нарешті під туго напнутими вітрилами мій корабель поплив у заданому мною напрямку. І ось уявіть – муха. Сіла собі на щоглу і з'ясувала, що пливемо не туди, куди їй потрібно. І починає репетувати і завертати корабель з курсу. Що на це скажете? Правильно, для митця все другорядне повинно бути тією мухою, воно не має йому заважати. Театр покликаний формувати національну свідомість, особливо у молоді, і бути співзвучним часові.

– Чутка, кажуть, йде по всьому світу. Недавно я довідалася, що Ви читаєте в театрі нову п'єсу, отже, можна сподіватися на нову постановку. Про що буде ця вистава?

– Не хочу забігати наперед, бо тільки після реакції на неї глядача можна буде по-справжньому оцінити цю роботу, принаймні я в цьому переконаний. Скажу лише, що нова п'єса має робочу назву "Блазень". Це заключна частина трилогії під гаслом:"Веселі, брате, часи настали". Йдеться про життя сучасної української інтелігенції. Це комедія про те, як ми намагаємося бути кращими, багатшими, більш гідними в очах, якщо не всіх, то хоч би рідних людей. Якщо не насправді, то, принаймні, з допомогою обману. Але не зі зла, а від безвиході.. Одне слово, про маски, про ілюзії, про присягу і про родину…

– Що вважаєте головним у нашому житті?

– Нашу внутрішню сутність, ті духовні цінності, які ми повинні мати, як люди, як нація. Ще одна моя п'єса, яку я теж сам поставив у нашому театрі, називається "Криза". Йдеться не про кризу в державі, а в нас самих, у наших душах. Ми всі живемо не так, як повинні жити: кудись вічно поспішаємо, довкола нас – машини, комп'ютери, метро, супермаркети… За метушнею не бачимо тих, хто поруч з нами, навіть найрідніших. У цій шаленій гонці люди наче збожеволіли: кредити, депозити, обман, грабежі. Ці дороги ніколи добром не закінчуються. І за байдужість до близьких часто доводиться платити високу ціну. Ось про що я хочу сказати людям. А також про те, що кожен з нас має своє покликання і своє призначення. Його треба тільки знайти в собі.

– Ви, Оресте, щаслива людина?

– Дуже. І щастя моє вимірюється дуже багатьма чинниками. Я – людина театру, і щасливий, що можу в цьому театрі самореалізуватися. А ще – не люблю галасливих компаній, крикливих поз, поверхових недалеких людей. А тому щасливий, що мені цікаво самому з собою, що маю над чим замислитися, відчуваю потяг і силу до праці і можу працювати. Втім, мудрі люди кажуть, що людина насправді має три щастя: народитися, вчитися й одружитися. І тут мене Бог, дякувати Йому, не обділив. Я народився в прекрасних батьків, які мене добре виховали, люблять і підтримують мене. Мені завжди таланило на вчителів. Це і мої шкільні вчителі, які навчили мене не лише книжкової, а й житейської мудрості, і Федір Миколайович Стригун, який не тільки був моїм учителем, а й досі є моїм опікуном й хоронителем у храмі мистецтв. У мене чудова дружина, чарівна маленька донечка і майже дорослий розумний син. Усіх їх я дуже люблю й не уявляю без них життя. Я хочу, щоб мої діти виросли порядними, гідними людьми, щоб світ, у якому їм доведеться жити, був чистішим і кращим.

Розмову вела
Леся РУПНЯК

МИСТЕЦТВО

ШЕВЧЕНКІАНА ВІД ЄВГЕНА БЕЗНІСКА

У Львівській національній галереї мистецтв відкрито виставку "Та не однаково мені…", присвячену 75-річчю заслуженого художника України, лауреата Національної премії ім. Т.Шевченка Євгена Безніска.

Ця виставка відразу привернула увагу шанувальників мистецтва. Уже давно митці не являли нам такої багатої шевченкіани, як це зробив відомий художник Євген Безніско, представивши львівській публіці 300 пастельних робіт на тему "Мій Кобзар" під загальною назвою "І не однаково мені". Євген Безніско – митець, лауреат Національної премії ім. Т. Г. Шевченка. Багатогранна особистість ренесансного типу, який зумів освоїти різночасові, багатостилеві, полікультурні платформи. Він вийшов із стихії шістдесятників, був учасником творення тієї стихії, яка сформувала його як митця і як громадянина. Тому він почувався і почувається адаптовано у різних мистецьких контекстах. У творчості автор синтезовано поєднує два начала: класичне і модерне. Класичне – у значенні відданості традиції; модерне – врахування здатності сучасного глядача оцінити не лише пізнавально-естетичну, але й філософсько-релігійну глибину твору.

Як художник-графік Євген Безніско сформувався під потужним впливом української класичної літератури: Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки. Мистець пройшов великий і складний шлях від Франка до біблійних цінностей, від біблійних цінностей до Шевченка.

Джерела інспірації творчості Т.Шевченка Безніско виявляв у різний спосіб: безпосередньо мандруючи місцями Кобзаря, де, хоч з позиції третьої доби, зберігається й досі присутність Пророка; місто за містом, вірш за віршем, аркуш за аркушем створили цілісну модель образотворчо-літературних взаємовідносин між Безніском і Шевченком. Євген Іванович проводив глибокий аналіз і переосмислення Шевченкової малярської та поетичної творчості. Якщо Франка для себе автор відкрив через "Мойсея", то шлях до Шевченка пролягав іще з 1961 року, численними і системними спробами розуміння перш за все доби Пророка, його життя у соціально-культурному контексті.

У сучасному "оформительстві" радянської та пострадянської шевченкіани є сотні ілюстрацій, не перевтілених в художні образи, а поданих в оголеному буквальному тлумаченні, без філософського аналізу теми й перетворення її в образно-емоційні ряди.

Безніскова шевченкіана твориться через індивідуальну імпровізацію, продиктовану життєвими обставинами і заново переосмислену "моделлю Шевченкової мудрості". Безсумнівним достоїнством Безніска є вміння втілити дух літературного джерела, уникаючи прямого, поверхово стилістичного наслідування, розставляючи по-новому власні смислові акценти.

Чи взагалі можливо проілюструвати думки Тараса Григоровича? Уже в трьохсотий раз автор вступає у тривалий діалог з Шевченком: як художник з художником, і як художник з поетом.

Пряме наближення художника до художника відбулося через поезію "І досі сниться під горою", згаданою "Біленька хаточка. Сидить. Неначе досі сивий дід … Усе почило. Сивий в хату. Пішов собі опочивати". Єдиний колористичний (пастельний) підхід у трактуванні емоцій, завдяки світлотіньовій градації – моделювання характерів життєвої колізії Шевченкового Шедевру.

І в Шевченка, і в Безніска тут безпосередньо з'єдналися два начала: мрії та безнадії, реального та уявного, молодості й прожитого віку. Тут відчутне мислення єдиною категорією "слова і кольору". На відстані трьох століть віра у спробу ілюструвати істину реалізувалась одним ключем: Шевченко – живописною поезією; Безніско – поетичною образністю. Немає сумніву, що саме професійна оцінка формально-образної концепції Є. Безніска дала змогу суттєво поглибити й відчутно скоригувати ставлення суспільства постмодернізму до творчості Т. Шевченка. Євген Іванович в індивідуальний спосіб привернув, запізнав глядача із Кобзарем. Без психологічної гри інтерпретатора з автором через їхніх поетично-образних героїв не було б характерності. Такі творчі перетворення пропонують найчастіше набутий життєвий досвід, гнучка здатність мистця до трансформацій, яка допомагає глядачеві пройти той самий шлях психологічних перетворень. В узагальненому образі істини автори портретують реалії не лише минулого, а й сьогоднішнього життя.

Це ж засвідчує й ілюстрація до твору "Катерина", де Є. Безніско чітко виділяє основоположні цінності, закладені поетом у змісті. Мистець окреслює найважливіші ситуації – фрагменти людського буття: проблеми кохання, батьківських відносин, очікування, молитви, осуду і покаяння, загибелі та сирітства.

Загалом у шевченкіані Безніска дуже відчутні елементи фольклору, що допомагає передати новим поколінням красу українського духовного багатства. Літературний матеріал мистець співвідносить з народною культурою України.

Перейнявшись поетикою Т. Шевченка, Безніско занурюється у прасвіт народної уяви, з якої виростає поетичний світ Кобзаря – втілення народних дум і печалей. Саме це дає змогу мистцеві шукати і віднаходити зображальні аналогії в народному малярстві, у провінційних розписах, народній картині "Мамай". Він інтуїтивно відшукав "своє" у "чужому". "Чуже" стає органічним надбанням внутрішнього світу художника, породжуючи нові пластичні ідеї.

Фольклорна "барва" Безніскової шевченкіани, проходячи через індивідуальне сприйняття свідомості мистця, перетворюється на нову художню якість – самобутній стиль Безніска.

Він свідомо не доводить композицію до сюжетної завершеності, залишаючи певну недомовленість (твір "У Бога за дверима"), що викликає потребу домислити твір, увійти в діалог з поетом через мистця. Тут втілюється багатовимірність кольорових та образоуявних мандрів художника. Він творить цей світ, занурюється в нього, підкоряється йому і нарешті бачить себе у ньому як персонаж.

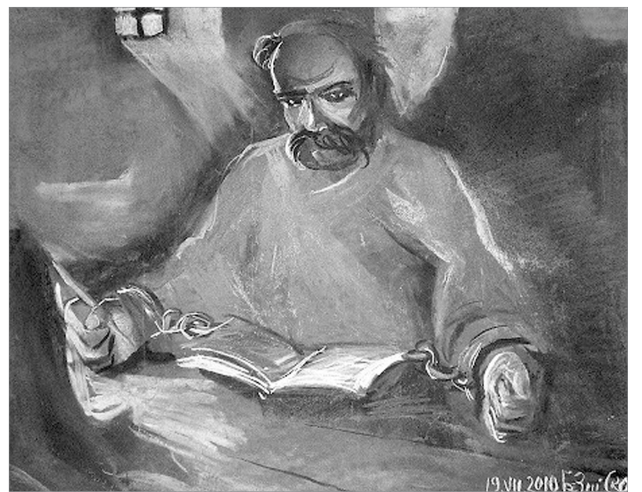
Зацікавлення художника біблійною тематикою (Поема "Марія"), очевидно, спровоковане враженнями від живої мандрівки на Схід, в лоно Святої Землі. Там, де відкрилися для мистця нові можливості до розуміння "теології життя". У поемі "Марія" автор не розмежовує сюжети на окремі зони, вони ніби переходять одне в одне: тема змінюється темою, ритм однієї сцени – новим ритмом: сцена Йосип і Марія, силует ізраїльського міста, втеча до Єгипту, Христос посеред дітей.

Загалом шевченкіана Євгена Івановича – це синтез різноликих сюжетів, характеристик орієнтальних і прозахідних, міфологічних і язичницько-українських, казкових і легендарно-історичних, козацько-героїчних, які зафіксувались образом через Шевченкове Слово і пензель художника нашої доби.

Для самого Євгена Івановича його творчість служить засобом комунікації, що дає змогу відчути спільність між професійним сучасним мистецтвом і багатовіковою традицією фольклорної творчості. Він народжений людиною, для якої "буття творчості" є формою існування.

Попри всю серйозність і значущість результатів Євгенові Івановичу доведеться ще немало працювати над створенням ілюстративного циклу, як єдиної системи "Шевченкового Всесвіту", щоб кожен аркуш і вся серія в цілому становили єдину завершену цілість "Кобзаря". Своєю творчістю Євген Безніско здатен радикально трансформувати ментально-культурну парадигму раціонального світу, не даючи загубитись діалогу між учора і завтра.

Христина БЕРЕГОВСЬКА,
мистецтвознавець

Із шевченкіани Євгена Безніска

ДО 290-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

З нагоди 290-ї річниці Григорія Сковороди у неділю 2 грудня у Свято-Дмитрівському духовно-катахетичному центрі відбулася презентація факсимільного видання трактату Г.Сковороди "Ізраїльський Змій" 1780 р. Це перше в історії відтворення другого і доповненого варіанта твору, написаного протягом 1775–1776 років.

Рукопис автор передав родині останнього слобідського полковника С.Тевяшова. До революції 1917 року він зберігався у бібліотеці Харківського історико-філологічного товариства. На початку 1970 року, після ліквідації у Харкові філіалу Центрального державного історичного архіву УРСР, рукопис потрапив до Києва і тепер зберігається у ЦДІАК України.

Поруч із рукописом "Ізраїльського Змія" в книзі публікується текст, поданий мовою оригіналу, без літературної обробки, зі збереженням характерних регіональних мовних особливостей Слобожанщини другої половини XVIII століття.

Видання підготовлено Центральним державним історичним архівом України та Харківським приватним музеєм міської садиби.

Нагороджено грамотою Форуму видавців у Львові "Найкраща книга Форуму-2012"; грамотою II книжкового фестивалю "Книжковий Арсенал 2012".

Вашій увазі пропонуємо фрагмент з передмови О.Різниченко, в якій авторка закликає читачів створювати образ філософа, виходячи з уважного читання його корисних для душевного здоров'я творів, а не з побутових "побрехеньок", що їх ближче до чергового ювілею виносять на загал деякі літератори із "підлим", за Сковородою, або "дитячим" розумом.

"ВСЕ ЦЕ ПЛОТТЮ Є НІЩО"

Парадоксально, але факт: зазвичай люди хворіють від пересичення, а не від голоду, і не від браку бажань, а від їхнього надлишку. Не можна сказати, що наше суспільство сьогодні переїдає чи купається в розкошах. Але очевидно, що на такі життєві орієнтири спрямовують масову самосвідомість засоби інформації.

Принаймні левова частка програм центральних телеканалів присвячується пропаганді розкішного життя, пошуку вигідного сексуального партнера і приготуванню смачних страв. Базові фізіологічні потреби зводяться на вершину життєвих цінностей. Люди шукають поза своїм життям кумирів наслідування, звертаючи увагу саме на таку інформацію: чим ті харчуються, з ким сплять, на які курорти їздять, скільки і на що витрачаються.

Відносно славних імен в історії – застосовуються часто ті ж критерії. І Григорій Савич Сковорода, цьогорічний ювіляр, не виняток. Цікавість, як правило, викликають подробиці його особистого життя: чи дійсно втік з-під вінця, чому не створив родини, в яких стосунках був із своїм учнем Михайлом Ковалинським; на які гроші жив, чим харчувався, правда чи ні, що найбільше любив пармезан, який мав годинник, у кого зупинявся, у що зодягався; і ким був більше – "убогим безхатченком" чи все ж рафінованим інтелектуалом й естетом…Від цієї "брехні", "болотних калюж", "мертвих озер", "гнилих і долинних низин" суспільство від часів Сковороди, а може, й від самого Різдва Христового і ще раніше, від улюблених ним греків, не тільки не звільнилося, а, як видно, ще глибше у "брехню" занурюється.

Інше питання, для кого ж тоді, як не для цього людства, було об'явлення Святого Письма і з Нього похідні творіння й спосіб життя святих отців, мудреців і філософів, що до цього ряду зараховуємо і нашого Сковороду?

Відповідь, певно, полягає в тому, що які б коли моральні кризи не стрясали покоління в історії, але завжди були ті, хто не хотів задовольнятися одними лише приземленими "брехнями" та "плітками" про особу, світ і Біблію. І саме до цих конкретних осібних адресатів апелює у своїх писаннях Сковорода, подібно до святих отців, мудреців і філософів, що узріли джерело і сенс життя з вірою, істиною і вічністю – у Біблії.

У творі Сковороди "Ізраїльський Змій" порушено питання істинного, а не "брехливого", зацикленого на інстинктах, щастя людини. І філософ не тільки ділиться із читачами досвідом розкриття "брехливої" завіси перед автентичною духовністю, але й висвітлює власні підходи і методи виходу за тлінь "земного пороху" у самопізнанні, пізнанні світу і Біблії – початку і основи життя людини й людства. "Я в цій книжечці показую досліди, яким чином можна входити у точний цих книг розум", – пише філософ про своє читання Біблії у посвяті Степану Івановичу Тев'яшову. І ці "досліди" можна розглядати як ліки проти хвороб споживацького світу. Їх пропонував Сковорода, повторюючи Сократове слово: "Інший живе для того, щоб їсти, а я їм для того, щоб жити". Щоденно і щохвилинно закликає він життям насолоджуватись, цитуючи Епікура, Горація і Сенеку. "Насолоди не відкладай". "Життя не відкладай". "Живи сьогодні". Та насолоду радить знаходити не в тому, що пропонує сьогодні реклама шоколадок "Baunty" або "Corona", бо "ситість тілесна не дасть куражу серцю", але в тому, що його по-справжньому звеселяє. Покликаючись на Платонів вислів "Немає солодшого за істину", Сковорода твердить: "…лиш в істині живе справжня насолода і лиш вона животворить серце наше, яке володіє тілом".

І тут знов повертаємось до питання, що й нині непокоїть багатьох сучасників. Чи сприймати Сковороду диваком, "першим українським бомжем", як висловився про нього під час минулого ювілею харківський генерал міліції, "першим українським гіпі" (Ю.Андрухович) чи "змужнілим, знатного роду чоловіком", завсідником "кращих столів"? Варто сказати, що подібні зневажливі оцінки висловлювали щодо філософів, які вели вбоге бездомне подорожнє життя, ще давні греки. І Фалес, якому це у певний момент набридло, довів сучасникам, що за бажанням може стати найбагатшим з них. Він передбачив за астрономічними даними врожай оливок і заробив на продажу олії великі гроші. Цим він зрештою довів співгромадянам, що збагачення і заможне життя не є предметом його інтересів, однак і зовнішня вбогість – не обов'язкова прикмета низького соціального статусу. Те ж у листі-посвяті до Тев'яшова, хіба під іншим кутом зору стверджує Сковорода, доводячи, що до "високих родів" належать передусім люди, що здатні до глибокодумності і пошуку істини, належної Богу: "…високих родів люди не лише в позовах, війнах, комерції, домобудівництвах, мистецтвах, а й у найпершому пункті, тобто у думках про Бога, повинні знаходити істини і противитися забобонам" (Т.2, с.8). Навпаки ж людьми з "дитячим і підлим умом", марновірами, які для філософа гірше безбожників, називає тих, хто і в наш час готовий розтерзати іншого, коли той інакше складає пальці у молитві чи не за формою одягнений. Марновірство чи обрядовство Сковорода вважає причиною появи в історії "нісенітниць, сект, суперечок, міжусобних ворожнеч, дивних ручних й словесних війн, дитячих страхів тощо" (с.9). Буквальне прочитання слів і пряме тлумачення образів Біблії називає "дріжджами для не просвіщенної підлості": "Обпившись цих дріжджів, марновір бенкетує і козлоголосить, проголошуючи ворогами й єретиками всіх, хто з ним не погоджується. Краще не читати й не чути, ніж читати без очей, а без вух слухати й навчатися марноти" (с.9). Сенс вдумливого читання філософ убачав у тому, щоб знайти у "брехні й буйстві Божому відпечатані сліди й шляхи, що ведуть повзучий розум до найвищої істини…" (с.10) і порівнював цей процес із "змієм з оком голубки", "що дивиться поверх потопних вод на прекрасне зображення істини"(с.12).

Отже метод Сковороди полягає у проникненні у багаторівневу смислову структуру символа і поступове доходження суті. Це потребує неабияких інтелектуальних зусиль, адже значення символів можуть розходитись у досить віддалених предметно-семантичних площинах. Таке пізнання передусім розраховане на творчу активність людини, глибше осмислення сенсу речей. І саме такий підхід втілює мету творчості філософа – преображення людини шляхом самопізнання: входженням у затемнений і заплутаний символічний світ його образів, осягненням, розв'язанням і вистражданням його істинності і в цьому втіленням свого другого, духовного народження.

Із тими, хто здатний спожити "веселе вино і мед Біблії", випробувати Писання, ділиться в "Ізраїльському Змії" досвідом власного куштування цих найсолодших сердечних плодів наш мислитель. Тим же, хто за порадами центральних телеканалів, живиться виключно плоттю, він обіцяє якнайскорішого перердження "на мишей, їжаків, сов, одудів, кажанів, шершнів, жаб, псячих мух, єхидн, василісків, мавп і лисиць", які ні на що не здатні, крім "шкодити соломонівським виноградам"… (с.33).

---

1. Григорій Сковорода. "Книжечка…// Григорій Сковорода. Твори у двох томах. Трактати. Діалоги. Притчі. Переклади. Листи. – Український науковий інститут Гарвардського університету Інституту літератури ім.Т.Г.Шевченка Національної Академії наук України. Том 2. – Київ: Обереги. 1994. С.7-33.

НАША МОВА КАЛИНОВА…

ЯК МИ ГОВОРИМО І ПИШЕМО

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
Основа для звільнення…	Підстава для звільнення…
Пам'ять відшибло…	Паморoки забило…
Подоходне…	Прибутковий податок…
Контактний телефон…	Телефон…
Це рішення для нас цілком приємливе…	Це рішення для нас цілком прийнятне…
Сивочолі ветерани…	Сивоголові ветерани…
Ця подія чревата наслідками…	Ця подія багата на наслідки (здатна викликати наслідки; таїть у собі багато наслідків)…
Задати собі запитання…	Запитати в себе…
Назвав факти…	Навів факти…
Зв'язуюча ланка…	Сполучна ланка…
Розводьте кабачки на своєму городі…	Вирощуйте кабачки на своєму городі …
Незчисленні жертви…	Незліченні жертви…
Освічена місяцем вулиця…	Освітлена місяцем вулиця …
Не ми одні в світі борці…	Не єдині ми в світі борці…
Більше ста тисяч чоловік…	Понад сто тисяч чоловік…
Всього доброго…	На все добре…
З яким трудом дається…	Як важко дається…
Невпопад говорити…	Не до ладу говорити…
Він не на жарт злякався…	Він неабияк злякався…
Першим діло треба ухвалити…	Насамперед треба ухвалити…

Підготувала Марія ВОЛОЩАК

ВИСТАВКИ

ЗА ЩАСТЯМ – З ГРИГОРІЄМ САВИЧЕМ...

Виставка "Григорій Сковорода: мандрівка за щастям" працює у Харківському літмузеї вже два роки. Ми створили її тому, що цей філософ близький нашому музею принципом творчої свободи, пошуком особистісної ідентичності, які він сам сповідував і пробуджував у інших. Людини, яка самостійно мислить, яка себе створила через власне пізнання, не вистачає нашому суспільству сьогодні.

Нас не цікавлять скандальні міфи про філософа, якісь побутові дрібнички, натомість ми осмислюємо його спосіб життя як філософський Текст.

Сковородинський простір вводить відвідувача у світ гармонійної впорядкованості. Експозиція створена як День. "День-як-Вічність". "День-як-Історія". "День-як-модель Життя".

"Ранок" представлено у вимірі Різдва Христового – народження тілесного й народження духовного. Він заохочує людину набути досить незвичних вмінь: "пізнати себе", "побачити в собі двоє", зрозуміти триєдність Всесвіту, замислитись над тим, що є "сродність" і навіть просто перевтілитись у філософа, спробувавши вручну, пером, каліграфічно відтворити фрагментик його твору (оскільки головні експонати – точні копії рукописів: автографи та списки). Тут можна познайомитись із такими творами Григорія Сковороди, як "Наркіс, або розмова про те, як пізнати себе", "Книжечка про читання Святого Письма, названа Жінка Лотова", "Діалог, названий Потоп Зміїний", "Фабула". Дискусії, тактильні й логічні ігри, читання текстів – як безпосереднє, так і предметно-символічне, використання методу "гри в бісер", який сполучає текст Григорія Савича із світовою філософською практикою, відкриває алюзії різних культурних епох в його трактатах.

Власне "День" у часовому вимірі представлено як вибір життєвого орієнтира в ціннісній та фаховій площині. Що обрати: світські чи кар'єрні принади або "путь щастя мирний"? Від вибору залежить твоя особистісна свобода, твій життєвий шлях – світла ("десний") чи темряви ("шуїй").

Саме зробити вибір між суєтним та духовним Григорій Сковорода пропонує своєму улюбленому місту – Харкову в опозиції двох поезій "Всякому городу нрав і права" та "Орації до Бога за місто Харків".

Відчути атмосферу навчання XVIII ст. пропонує простір Харківського колегіуму та деякі прикладні завдання, зокрема – визначення максимальної кількості характеристик "сродності", сполучення візуальних та вербальних емблем, документальний аналіз ексклюзивної системи оцінювання учнів, розробленої Сковородою-учителем, створення поезій різних жанрів (орації, ляменту та канту) за допомогою лексики XVIII ст., адже вміння складати такі поезії було необхідним для кожної освіченої людини того часу.

"Вечір" життя людини називав Сковорода "літом Господнім приємним". Останні 25 років він мандрував Слобожанщиною, зупиняючись у знайомих для душевних бесід і перепочинку. Якраз у дружніх розмовах визрівала етична філософія Сковороди. У простих питаннях-відповідях філософ допомагав ближнім зорієнтуватися в суєтному морі житейському, аби не потрапити у тенета світу і знайти власну життєву стежку. "Байки Харківські", "Кільце", "Вдячний Еродій", "Убогий жайворонок" – знайти ці твори, розрізнити списки й автографи, зрозуміти смисл вдячності – як одного з головних компонентів філософії Григорія Сковороди, бо її відсутність провокує незадоволення собою і навколишнім світом, прирікаючи людину на душевні муки.

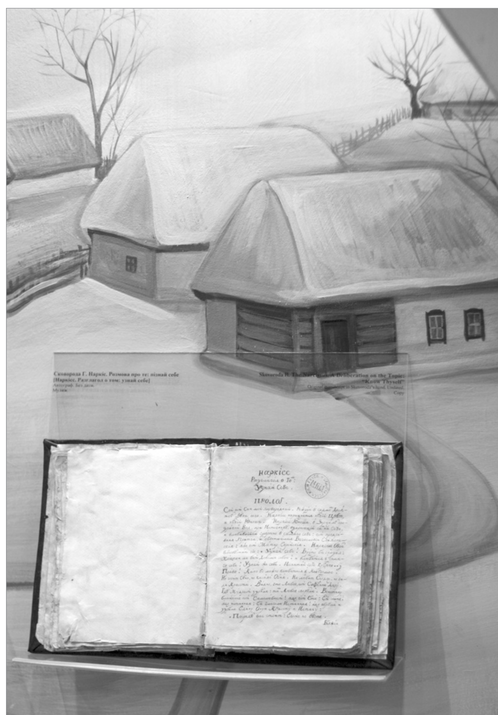
День Вічності, до якого йде протягом життя кожна людина, – це і є щастя, "сродне" своєму серцю, а все інше – "труд і хвороба". Ексклюзивною філософською ідеєю Григорія Савича була "нерівна всім рівність", де люди подібні до різних посудин, які, проте, є однаково повними. Розгадати істинний вміст "своєї" посудини і є метою "Мандрівки за щастям".

На духовне самозаглиблення налаштовують відвідувача пісенні та літургійні мелодії самого Сковороди, також Артемія Веделя, Бортнянського, Березовського

Ми ніби опиняємось у мистецькому та звичаєвому світі українського бароко завдяки символічним настінним розписам художниці Катерини Ткаченко, для котрої, як і для нас, харківських літмузейників, Григорій Мейнгард – Варсава – Сковорода є актуальним Учителем і Наставником.

Подорожні літмузейники
Тетяна ПИЛИПЧУК, Оля ЧЕРЕМСЬКА,
Наталка РУДЕНКО, Марія ЗАЇЧЕНКО

ДУМКИ З ПРИВОДУ

Чому в Києві деякі сорти хліба досі продають за завищеними цінами?

12 листопада найбільший столичний виробник хліба підприємство "Київхліб" підвищив ціну на хліб український на 17 % і батон київський на 9,7 %.

Це притому, що "Київхліб" виробляє близько 700 найменувань іншої продукції, ціну на яку підвищено не було. Слід зазначити, що саме український та батон купують переважно незаможні верстви населення – пенсіонери, студенти, лікарі, учителі.

Ціни були підвищені після виборів, хоча очільники Кабінету Міністрів запевняли перед голосуванням, що ціни на хліб будуть стабільні. Збрехали. А після стрибка цін я і київська, і центральна виконавча влада відразу заявили про свою непричетність до цього.

Антимонопольний комітет визнав підвищення цін на хліб в Києві економічно необгрунтованим і зобов'язав підприємство "Київхліб" знизити їх. Знизили. Але на папері. Навіть відповідний прес-реліз розмістили на своєму сайті. А зазначені сорти хліба і далі продають за завищеними цінами. Так, сьогодні хліб український коштує 4 грн. 40 коп., а батон – 4грн. 20 коп.

Головною причиною таких дій столичного монополіста звісно є бажання збільшити свої прибутки, які, за оцінками експертів, у вересні-жовтні нинішнього року, тобто до підвищення цін, становили 12 млн. грн.

Цілком логічно виникає питання, чому досі "Київхліб" не виконує вимог Антимонопольного комітету та не зважає на заперечення влади? Чи не тому, що ці вимоги та заперечення – то лише, як кажуть, про людське око. На словах влада не підтримує підвищення цін на хліб, а на ділі – підтримує.

Слід також додати, що після виборів почали масово затримувати виплату заробітної плати за жовтень київським освітянам, медикам і працівникам ЖЕКів. Столичні чиновники пояснюють, що це сталося через недостатнє фінансування. Проте неважко здогадатися звідки справді ноги ростуть, беручи до уваги дорогу виборчу кампанію Партії регіонів.

Конгрес Українських Націоналістів наполягає на виконанні підприємством "Київхліб" вимоги Антимонопольного комітету щодо зниження ціни на хліб, а столична влада має негайно виплатили заборгованість із зарплати бюджетникам і працівникам ЖЕКів міста Києва.

Володимир МАНЬКО

ПОГЛЯД

Любомир Гузар:

Нинішня влада – це "велетень на глиняних ногах"

Кардинал Любомир Гузар вважає, що українці повинні перестати боятися – і протистояти діям влади, бо чинна влада боїться більше, ніж населення.

Про це він сказав в ефірі "5 каналу" 29 листопада, повідомляє ініціатива "Першого грудня" і департамент інформації УГКЦ.

Лідер греко-католиків переконаний, що нині українці "мусять застановитися, в якій спосіб обстоювати свої права".

На його думку, Французька революція – це екстремальний випадок, який не дав ефективного розв'язку, а "більш природним та ефективним є еволюція".

Любомир Гузар вважає, що треба підготувати покоління людей, які "старатимуться сумлінно виконувати свої обов'язки", і водночас реагувати на різні зловживання.

"Мені здається, що в Україні є достатньо людей на будь-якому рівні, які могли б протистояти діям сьогоднішньої влади, але… вони бояться. І люди, які щиро хочуть змін на краще, мають допомогти іншим подолати страх", – сказав кардинал.

"Як каже приказка, страх має великі очі. Але хіба можуть усіх звільнити з роботи?! Ні! Отже, на мою думку, повинен настати момент, і що швидше, то краще, коли певне число скаже "досить", – додав він.

Любомир Гузар вважає, що "не треба мовчати".

"На мою думку, дуже гарний приклад громадської активності – справа тої бідної Оксани Макар. Саме тоді юридична влада почала серйозно працювати, щоб покарати винуватців. Але саме люди домагалися цього", – сказав він.

Гузар переконаний, що влада "дуже сенситивна до того, щоб люди не перебрали мірку", але люди повинні спокійно сказати про те, що їм не подобається.

"Правда в будь-якому разі дає ефект. З правдою ми дійдемо до чогось позитивного, до того, що самі собі бажаємо. Таким чином створюється певна атмосфера і люди починають набирати охоти робити добре, перестають боятися. І крок за кроком змінюється атмосфера", – переконаний церковний і громадський лідер.

"Чинна влада уявляє собі, що вона є дуже-дуже потужна, що може все зробити. Гляньмо в історію… Мені видається, що сьогоднішня влада – це велетень на глиняних ногах. Чому влада так поводиться? Бо вона є в більшому страху, ніж населення", – заявив Гузар.

Він закликав українців не боятися протистояти владі, яка не виконує належно свої обов'язки.

За матеріалами ЗМІ

ВТРАТА

"Я ЛЮБИВ ВАС УСІХ, А НАЙДУЖЧЕ ЛЮБИВ УКРАЇНУ..."

Четвертого грудня 2012 року, на 72-му році життя, відійшов у засвіти Ярослав Лемик, український націоналіст, відомий громадський діяч, шляхетна людина.

Конгрес Українських Націоналістів, усе членство низько схиляють голови перед його світлою пам'яттю, глибоко сумують з приводу тяжкої втрати.

Ярослав Лемик – соратник Слави Стецько, з якою запізнався ще до її повернення в Україну, один із засновників Конгресу Українських Націоналістів, багаторічний член його керівних органів, голова Контрольної комісії КУНу, один із фундаторів Благодійного фонду ім.Степана Бандери. У Конгресі його щиро шанували, як надійного товариша, завжди готового прийти на допомогу, людину високих моральних принципів, українського інтелігента, мудрого, доброзичливого порадника.

Ярослав Лемик належить до тих подвижників української нації, для яких Україна завжди була понад усе. Заради неї він жив і невтомно трудився. Високі ідеали, які сповідувала родина Лемиків, стали святими цінностями і для Ярослава. Він походить із славної сім'ї українських патріотів. Стриєчний брат Ярослава Микола Лемик вчинив історичний постріл у російському консульстві у Львові на знак протесту проти організованого Москвою Голодомору в Україні, 1941 року загинув від рук нацистів. 1944 року замордований гестапо його рідний брат Михайло, крайовий провідник СБ ОУН. У боротьбі за волю України полягли двоюрідні брати Андрій та Петро Лемики.

Вихований в атмосфері безмежної любові до України, на прикладах жертовності близьких і рідних йому людей, Ярослав продовжив родинну традицію в умовах окупаційного визиску й переслідувань брежнєвських часів. Він стає фотолітописцем дисидентського руху, ризикуючи, фіксує події національного значення. Його світлини ввійшли в історію як артефакти епохи. А в часи Незалежності фотовиставки Ярослава Лемика про дисидентство завжди викликали резонанс у суспільстві. Наприкінці 80-х він фіксує події національного відродження українців, його відеорепортажі облітають увесь вільний світ. 1994 року Ярослав і Лідія Лемики відроджують журнал "Світ дитини", засновують однойменне видавництво. Після смерті дружини він до останніх днів редагує дитячий часопис. А ще очолює Благодійний фонд Львівської Архієпархії "Карітас – Львів УГКЦ".

Оптимізм, сповнений наснаги, Ярослав Лемик хотів і міг ще багато зробити. Та смерть невблаганна.... Відходячи в інший світ, він міг би про себе сказати словами відомої пісні: "Я любив вас усіх, а найдужче любив Україну..."

Прощаючись із незабутнім другом Ярославом, висловлюємо щирі співчуття його рідним, близьким, друзям. Молимо Господа, аби оселив Він душу його там, де праведні спочивають. Вічна пам'ять...

Від імені Головного Проводу та всього членства Конгресу Українських Націоналістів – Голова Конгресу Степан БРАЦЮНЬ

СУМУЄМО...

Провід Львівської обласної організації Конгресу Українських Націоналістів, Асоціація депутатів м.Львова, Центр національного відродження ім. С. Бандери, Організація Українських Націоналістів, Клуб греко-католицької інтелігенції з глибоким смутком сповіщають, що на 72-му році життя після тяжкої хвороби пішов у засвіти відомий громадський діяч, колекціонер українського мистецтва, головний редактор відродженого часопису "Світ дитини", знаний кінодокументаліст, один із засновників благодійних фондів – Степана Бандери, Борцям за волю України, один із активних учасників дисидентського руху, руху за відродження УГКЦ, активний діяч Благодійного фонду "Карітас УГКЦ", депутат Львівської міської ради перших демократичних скликань, член керівних органів Конгресу Українських Націоналістів обласного та всеукраїнського рівня ЯРОСЛАВ ЛЕМИК. Його повний послужний список важко помістити в рамках некролога. У багатьох галузях суспільного, культурного, політичного, громадсько-релігійного життя він зробив помітний внесок, залишаючись при цьому скромною людиною та гідним громадянином. Безліч речей, до яких він мав стосунок, дають підстави стверджувати, що їх автором був саме він.

Його пам'ятатимуть учасники руху шістдесятників, учасники перших демократичних мітингів, на яких вирішувалась доля Незалежної України. Без його сивоголової постаті з камерою на плечі важко уявити етапні події сучасності: підняття прапора над Львівською Ратушею, демонтаж комуністичних ідолів, перейменування вулиць, приватизація творчих майстерень, формування муніципальної колекції українського мистецтва для Галереї Мистецтв, спорудження багатьох пам'ятників у нашому місті та області. Він стояв біля джерел сучасної "Просвіти", Народного Руху, Конгресу Українських Націоналістів разом з легендарною Славою Стецько, яку саме він запросив повернутися в Україну. Ярослав був ініціатором багатьох добрих справ, більшість з яких сам і реалізовував.

Разом з дружиною він відродив і видавав часопис "Світ Дитини", залучивши багатьох письменників та художників – відомих, молодих і зовсім юних. У журналі побачили світ і багато книг, які потрапили свого часу під ніж комуністичної цензури.

Він робив усе, що вважав потрібним людям. Він був великим поціновувачем мистецтва, його системним збирачем, а отже й рятівником високохудожніх творів від заїжджих мародерів і доморощених вандалів. Завдяки йому та його однодумцям вдалося зберегти цілі пласти українського ужиткового мистецтва: писанкарство, різьбярство, кераміка, вишивка, іконопис. У цьому купалася його велика українська душа. Рідко яка виставка відкривалася без його присутності.

Ще цього року, вже в час хвороби, йому вдалося зреалізувати ще один проект. За його активної участі в рідному селі Солова на Золочівщині збудовано пам'ятник його великому родичеві Миколі Лемику, котрий здійснив "постріл на захист мільйонів жертв Голодомору".

Глибину і велич його внеску у відродження української нації, державності, розбудову незалежної України, мабуть, ми осягнемо пізніше. Але і в час непоправної втрати нашого друга, приятеля, побратима ми занурюємося в глибоку скорботу і висловлюємо щирі співчуття рідним та близьким покійного. Ми згадуватимемо Ярослава Лемика і щиро молитимемось за упокій його творчої душі. Вічна йому пам'ять!

В.Шпіцер, Т.Гентош, І.Калинець, І.Губка, М.Пшеволоцький, Д.Гусяк, І. Головацький, І.Данилиха, Я.Сватко, С.Шабатура, М.Гель, М.Петренко, І.Берест, А.Микуш, Н.Данилиха, М.Максимів, В.Васюта, В.Спаньчак, Б.Стельмах, Р.Чмелик, Р.Наконечний, О.Гринюк, О.Думанська, О.Якимів, Н.Лавринів, І.Крислач, М.Горинь, В.Патик, Б.Сорока, І.Семенко, Р.Грицевич, В.Ярич, І.Гречко, Р.Романович, С.Вовк, М.Бачинська, Л.Смага, О.Скоп, І.Мартинець, Є. і М. Шимчук, Г.Чопик, Ю.Баран, І.Рудницький, М.Козак, Б.Вовк, Т.Лозинський, Я.Пітко, І.Колодій, Н.Гнатів, Я.Кушнір, Б.Салагай, Я.Гнатів, А.Ментух, І.Остафійчук, І.Паславський, О.Федоришин, Н.Малиновська, Б.Панкевич, Б.Ковалів, Т.Федів, С.Горечий

ЦІКАВО ЗНАТИ

Меч Святослава повернуть у музей козацтва під Новий рік

Протягом місяця відреставрований меч представлять науковій громадськості в Києві, а наприкінці грудня неймовірна знахідка запорізьких рибалок прибуде в Запоріжжя.

Процес реставрації затягнувся – фахівці національного реставраційного центру поїхали до Франції, там готували до виставки в Луврі роботи українського скульптора Івана Пінзеля, а потім на клинку знайшли клеймо, робота з ним також потребувала додаткового часу.

Клеймо вченим розшифрувати поки не вдалося, але ймовірно це міг бути знак майстра, який викував зброю. Мечу, який цілком міг належати князеві Святославу, батькові хрестителя Київської Русі Володимира, присвятять цілу експозицію. Тут можна буде побачити і сам раритет, і весь процес реставрації.

Меч потрапив до реставраторів буквально відразу ж після того, як його виловили. Річкова вода, у якій зброя була стільки років, диктує свою методику реставрації, як і матеріал, з якого він створений.

Давньоруський меч випадково зачепився за гачок спінінга запорізьких рибалок минулої осені. Знахідка розбурхала весь науковий світ. Судячи з оздоблення меча, належав він дуже знатній персоні, а загублений був, швидше за все, в битві русичів з печенігами, тієї самої, в якій загинув Святослав. Учені не виключають, що зброя належала самому великому князеві.

За матеріалами ЗМІ

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net
Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна